

**LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

PRITARTA

Lazdijų rajono savivaldybės tarybos
2014 m. balandžio d. sprendimu 5TS-

2013 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2014 m. balandžio 14 d. Nr. L 6.11-4
Lazdijai

TURINYS

	Psl.
Ižanga	4
I. 2013 metų pagrindinė veikla	5
1.1. Finansiniai auditai	5
1.2. Finansinio audito išvada	5
II. Audito rezultatai ir poveikis	6
2.1. Vidaus kontrolės aplinka	6
2.2. Nustatyti pastebėjimai ir neatitikimai	7
III. Bendradarbiavimas	10
3.1. Bendradarbiavimas su Valstybės kontrole	10
3.2. Bendradarbiavimas su Savivaldybių kontrolierių asociacija	10
3.3. Bendradarbiavimas su kitais viešojo sektoriaus subjektais	10
IV. Įstaigos reikalų tvarkymas	11
V. Audito kokybės politika	11
VI. Tarnybos veiklos veiksmingumas	11
VII. Prioritetai ateinantiems metams	12

ĮŽANGA

Ši Lazdijų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2013 metų veiklos ataskaita parengta vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 15 punktą, skirta Lazdijų rajono savivaldybės tarybai, kuriai Lazdijų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atskaitinga, ir rajono gyventojams, siekiant paaiškinti rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2013 metų veiklos rezultatus.

Kontrolės ir audito tarnybos (toliau – tarnyba) pagrindinė užduotis – padėti savivaldybei išmintingai valdyti ir naudoti savivaldybės turtą ir kitus išteklius, tinkamai vykdyti savivaldybei patikėtas funkcijas. Ši užduotis atliekama, prižiūrint, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas funkcijas ir suteiktus įgaliojimus, tarnyba atlieka finansinius ir veiklos auditus savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.

Tarnybos uždaviniai: atlikti veiklos plane ir audito programoje numatytą savivaldybės administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ir savivaldybės kontroliuojamų įmonių išorės finansinį ir veiklos auditą; teikti savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio; rengti ir savivaldybės tarybai teikti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir naudojimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas; rengti ir savivaldybės tarybai teikti sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas, savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengti išvadas galutiniam sutarties projektui; rengti ir savivaldybės tarybai teikti sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygas; rengti ir savivaldybės tarybai teikti sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų gražinimo.

Ataskaitiniu laikotarpiu 37 asignavimo valdytojai vykdė 16 Lazdijų rajono savivaldybės biudžeto programų ir panaudojo 64108,8 tūkst. Lt asignavimų. Asignavimų valdytojai biudžeto asignavimus skyrė ir kitiems subjektams, jų vykdomiems programų projektams finansuoti. Savivaldybės viešajame sektoriuje veikia decentralizuota buhalterinės apskaitos tvarkymo sistema, o viešojo sektoriaus subjektai vykdo įvairias Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais savivaldybėms pavestas funkcijas.

Ataskaitiniu laikotarpiu įvykdėme visas suplanuotas užduotis. Stengėmės, kiek leido aplinkybės, kad atliekant finansinius auditus, pastebėtos apskaitos klaidos būtų ištaisytos iki finansinių ar kitų ataskaitų sudarymo ir audito išvadų parengimo.

Audito procedūros dėl 2012 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir dėl 2012 metų konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių bei dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo buvo atliekamos pagal atrankinio tyrimo rezultatus

pasirinktuose subjektuose (komponentuose) – Lazdijų rajono savivaldybės administracijoje, Lazdijų rajono Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus gimnazijoje, Lazdijų darželyje –mokykloje „Vyturėlis“, Veisiejų gimnazijoje, Stebulių ir Kučiūnų pagrindinėse mokyklose ir Lazdijų pedagoginėje psichologinėje tarnyboje. Pagal atrankinio tyrimo dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių audito rezultatus procedūros buvo atliekamos šiuose subjektuose: Aštriosios Kirsnos, Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės, Krosnos, Lazdijų meno, Šeštokų, Švėtežerio mokyklose, Lazdijų krašto muziejuje, Lazdijų savivaldybės viešojoje bibliotekoje, Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje, Lazdijų mokykloje - darželyje „Kregždutė“, Veisiejų lopšelyje - darželyje „Ažuoliukas“ ir Visuomenės sveikatos biure bei VšĮ Lazdijų savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centre.

Atlikus auditus, parengta viena bendra audito ataskaita ir savivaldybės tarybai pateiktos trys audito išvados.

Atliekant auditą buvo taikomi du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 0,5 proc. visų kasinių išlaidų (59357,5 tūkst. Lt), t.y. 296,8 tūkst. Lt. Ši suma naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose yra nurodytos kasinės išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

- 0,5 proc. turto pagal turto vertės likučius savivaldybės konsoliduotos finansinės būklės ataskaitoje (180706,6 tūkst. Lt), t.y. 903,50 tūkst. Lt. Ši nustatyta suma naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, finansavimo sumas bei grynąjį turtą, reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Atlikus auditus, nustatyti teisės aktų pažeidimai bei kiti neatitikimai, ataskaitiniu laikotarpiu audituotiems subjektams buvo pateiktos 33 rekomendacijos. Dauguma rekomendacijų (99 proc.) įgyvendinta ar priimtos priemonės dėl jų įvykdymo dar auditų metu.

Tikime, kad atlikti auditai padės savivaldybės viešajam sektoriui racionaliau ir pagal teisės aktų reikalavimus naudoti savivaldybės piniginius išteklius, tiksliau tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti finansines ir kitas ataskaitas bei taisyti kitas nustatytas klaidas ir ateityje jų nebekartoti.

Svarbi mūsų veiklos grandis – prevencinė veikla, gerosios praktikos sklaida. Pagal savo kompetenciją konsultuojame besikreipiančius asignavimų valdytojus, priimame rajono gyventojų skundus, prašymus pageidavimus, išklausome jų nuomonę, dalyvaujame posėdžiuose ir pasitarimuose. Ne mažiau svarbi ir dar viena kontrolės ir audito tarnybos veiklos sritis – poauditinė veikla. Nuolat domimės pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo eiga, prašome pateikti informaciją apie jų įgyvendinimą, analizuojame ją, padedame įveikti iškylančias problemas įgyvendinant rekomendaciją. Audito ataskaitas ir išvadas teikiame Merui, Kontrolės komitetui, Administracijos direktoriui ir audituojamiems subjektams, siekdami įgyvendinti veiklos viešumo principą, jas skelbiame savivaldybės interneto tinklalapyje http://www.lazdijai.lt/go.php/lit/Kontrolės_ir_audito_tarnyba/217.

I. 2013 METŲ PAGRINDINĖ VEIKLA

Tarnybos nuveikti darbai, kaip ir kasmet, šioje ataskaitoje bus nagrinėjami pagal savivaldybės kontrolieriaus patvirtintame Lazdijų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2012-2015 metų strateginiame veiklos plane nustatytus uždavinius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, siekiant strateginio tikslo, ataskaitiniais metais tarnybos veikla buvo vykdoma pagal su Lazdijų rajono savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu suderintą (2012-11-09 protokolas Nr. 15) ir savivaldybės kontrolieriaus 2012-11-12 įsakymu Nr. O1.5-10 patvirtintą 2013 metų veiklos planą.

2013 metų veiklos plano audito programoje buvo suplanuoti ir atlikti keturi auditai. Atliekant šiuos auditus, visų audito procedūros atliktos 23 savivaldybės įstaigose. Su planu galima susipažinti savivaldybės interneto tinklalapyje [http://www.lazdijai.lt/go.php/lit/Kontroles ir audito tarnyba/217](http://www.lazdijai.lt/go.php/lit/Kontroles%20ir%20audito%20tarnyba/217).

1.1. Finansiniai auditai

Finansinio audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisėtumo. Audito atlikimo teisiniai pagrindai įvertinti valstybinio audito reikalavimuose, o procedūros – Finansinio audito vadove.

Finansinio audito ciklas nesutampa su kalendoriniais metais, nes audituojami subjektai metinius biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, apie kurių teisingumą auditorius turi pareikšti nepriklausomą nuomonę, sudaro tik kalendoriniams metams pasibaigus. Kadangi finansiniai (teisėtumo) auditai nesibaigia su kalendorinių metų pabaiga, kontrolės ir audito tarnybos veiklos plane numatytos dvi dalys – baigiamieji praėjusių metų auditai ir einamųjų metų auditai.

2013 metais užbaigėme: keturių savivaldybės įstaigų, savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2012 metų statistinių ataskaitų, 2012 metų savivaldybės biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių finansinius auditus.

Pradėjome: trijų savivaldybės biudžetinių įstaigų ir vienos viešosios įstaigos finansinius auditus, kuriuos užbaigėme 2014 metais. Pradėjome 2013 metų savivaldybės biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių auditą, kurį užbaigę, savivaldybės tarybai teiksime nuomonę dėl savivaldybės biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių.

Įgyvendindama nustatytas funkcijas ir suteiktus įgaliojimus tarnyba atliko ne tik finansinius auditus, bet ir 2013 metais parengė ir pateikė savivaldybės tarybai 4 išvadas:

- Išvadą dėl Lazdijų hipodromo valdymo ir naudojimo koncesijos suteikimo konkurso sąlygų projekto;
- Išvadą dėl garantijos suteikimo UAB „Lazdijų vanduo“ imamai 730,0 tūkst. Lt paskolai investiciniam projektui „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Lazdijų mieste ir rajone (Šeštokuose ir Veisiejuose)“ finansuoti;
- Išvadą dėl trumpalaikės paskolos 8803,0 tūkst. Lt laikinam pajamų trūkumui padengti ėmimo;
- Išvadą dėl ilgalaikės paskolos iki 2444,0 tūkst. Lt savivaldybės investicinių projektų, finansuojamų iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos ėmimo.

1.2. Finansinio audito išvados

2013 metai buvo pirmi metai, kai atlikus finansinį auditą, auditoriaus išvadoje pareiškėme tris nuomones:

- ar audituojamo subjekto biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais yra parengtas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius buhalterinę apskaitą, išlaidų klasifikaciją ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymą;
- ar audituojamo subjekto finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais yra parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius buhalterinę apskaitą, ir finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą;
- ar audituotame subjekte valdant, naudojant ir disponuojant savivaldybės ir valstybės lėšomis ir turtu, reikšmingų neatitikčių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams nenustatyta.

Paaiškinimas:

Audito išvadoje gali būti pareiškiami:

Besąlyginė nuomonė - kai auditorius neturi reikšmingų pastabų dėl finansinių ir (ar) kitų ataskaitų, apskaitos sistemos ir teisės aktų pažeidimų, kurie keistų auditoriaus nuomonę.

Sąlyginė nuomonė – kai auditorius nustato klaidas ir teisės aktų pažeidimus ir (ar) be tam tikrų pastabų negali pareikšti besąlyginės nuomonės.

Neigiama nuomonė – auditorius nustato reikšmingas klaidas ir reikšmingus teisės aktų pažeidimus.

Atsisakoma pareikšti nuomonę – kai audito metu auditorius negali gauti pakankamų patikimų ir tinkamų įrodymų, taip pat, kai yra reikšmingų auditoriaus darbo apribojimų.

Atsižvelgdami į audito metu nustatytų klaidų reikšmingumą, dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio tikrumo ir teisingumo pareiškėme besąlyginę nuomonę, dėl finansinių ataskaitų rinkinio tikrumo ir teisingumo – pareiškėme besąlyginę nuomonę; dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumo pareiškėme besąlyginę nuomonę.

Savivaldybės ataskaitų audito tikslas – įvertinti, ar savivaldybės biudžeto įvykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai, savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos pagal teisės aktų reikalavimus, ar jose nėra reikšmingų informacijos iškraipymų, ir pareikšti apie jas nepriklausomą nuomonę. Kontrolės ir audito tarnybos išvadose savivaldybės tarybai pateikiama informacija, reikalinga minėtoms ataskaitoms tvirtinti ir sprendimams priimti, atkreiptinas dėmesys į neatitikimus ir problemas finansų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais srityse ir siūlymai dėl biudžeto planavimo, vykdomo proceso ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tobulinimo.

II. AUDITO REZULTATAI IR POVEIKIS

2.1. Vidaus kontrolės aplinka

Vidaus kontrolė išlieka pagrindine ir efektyviausia priemone, suteikiančia galimybę įstaigai teisėtu, optimaliausiu, ekonomiškiausiu ir rezultatyviausiu būdu įgyvendinti strateginius tikslus, veiklos planus, išvengti klaidų ir apgaulių, užtikrinti turto

apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsaugojimą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi bei visos su tuo susijusios rizikos valdymą. Gera vidaus kontrolės sistema rodo organizacijos brandumą ir patikimumą.

Atlikdami 2012/2013 metų auditus vertinome, kiek įstaigų sukurta vidaus kontrolės sistema atitinka teisės aktų reikalavimus, kaip jos veikimas užtikrina veiklos rizikos eliminavimą, leidžia išvengti apskaitos klaidų, iškraipymų ir turto valdymo trūkumų, ar sukurta kontrolės procedūros buvo veiksmingos ir veikė nuosekliai per visą audituotą laikotarpį. Audituojamų subjektų vadovus žodžiu ir raštu nuolat informavome apie nustatytus vidaus kontrolės trūkumus, kitas klaidas ir neatitikimus. Pažymėtina, kad nė vieno audito metu vidaus kontrolės negalėjome įvertinti labai gerai.

2.2. Nustatyti pastebėjimai ir neatitikimai

Atlikdami audito procedūras savivaldybės administracijoje ir savivaldybės biudžetinėse įstaigose nustatėme:

- Mokinio krepšelio lėšos, tenkančios pedagoginei ir psichologinei pagalbai organizuoti, Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimu skirtos Lazdijų rajono pedagoginei psichologinei tarnybai pedagogų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, bet tarnyba, sutaupytus 631,44 Lt panaudojo prekių ir paslaugų naudojimui bei socialinei paramai, tuo pažeidė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 785 13 p. nuostatas (su vėlesniais pakeitimais) ir Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2012-09-28 sprendimo Nr. 5TS-460 Lazdijų rajono savivaldybės specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti 6 procentų dalies paskirstymo ir naudojimo tvarkos aprašo 7 punkto nuostatas.

- Lazdijų rajono savivaldybės Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus gimnazijos 2012 m. gruodžio 31 d. Finansinės būklės ataskaitoje parodyti neteisingi duomenys tarp eilučių (269999,77 Lt parodyti C skyriaus III.6 eilutėje ir E skyriaus II. 11 eilutėje, o turėjo būti parodyti A skyriaus II. 10 eilutėje ir E skyriaus II.11 eilutėje). Ši klaida nėra reikšminga, nes galutinio rezultato nekeičia.

- Lazdijų rajono savivaldybės Stebulių mokyklos Finansinės būklės ataskaitoje nepagrįstai padidintos „Per vienerius metus gautinos sumos“ – 8965,32 Lt ir „Finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto“- 8965,32 Lt.

- Lazdijų krašto muziejus nesivadovavo 12-ojo VSAFAS nuostatomis, nes nepilnai įvertino bei inventorizavo muziejines vertybes ir jų neparodė Finansinės būklės ataskaitoje: Lazdijų krašto muziejus vadovaujasi Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005-12-16 įsakymu Nr. ĮV-716 patvirtinta Muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcija. Visos Lazdijų krašto muziejaus vertybės įtrauktos į muziejinę apskaitą (GEK – gautų eksponatų knyga), suteikiant joms muziejinio rinkinio šriftą, individualų apskaitos numerį ir priskiriant jas atitinkamam rinkiniui bei fondui. Nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojus Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12- ajam standartui „Ilgalaikis materialusis turtas“, muziejinės vertybės, įsigytos perkant, yra įtrauktos į buhalterinę apskaitą muziejinių vertybių įsigijimo kaina. Muziejinėms vertybėms, kurių muziejus nepirko (jos buvo padovanotos), suteikiama simbolinė 1 lito vertė. Šiuo metu yra įvertinta muziejinių eksponatų už 14700 Lt, tačiau audito metu patikrinę inventorizacijos apyrašus nustatėme, kad ne visos muziejinės vertybės yra inventorizuotos ir įvertintos simboline 1 lito verte. Įstaigoje esantis ilgalaikis turtas turi būti inventorizuotas, kaip tai numato Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d.

nutarimo Nr. 719 27 p. – inventorizuojamas visas įstaigoje esantis ilgalaikis materialusis turtas. Pagal aukščiau minėtą Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ 64 p. - tuo atveju, jei kilnojamųjų, nekilnojamųjų kultūros vertybių ar kitų vertybių tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta ir šios vertybės nėra apdraustos, jos apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose rodomos simboline vieno lito verte (jei įsigijimo savikaina yra lygi nuliui arba negali būti patikimai nustatyta). Šio standarto 79 p. numato, kad viešojo sektoriaus subjektas, prieš taikydamas šį standartą pirmą kartą, inventorizuoja turimus atskaitinio laikotarpio pabaigoje ilgalaikio materialiojo turto vienetus ir perėjimo prie VSAFAS dieną įvertina juos pagal šio standarto reikalavimus.

- Lazdijų rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba nepateikė Didžiosios knygos. Įstaigos teigimu Didžioji knyga nesuvesta, todėl *audito metu negalėjome nustatyti*, ar ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurių duomenys skirti sudaryti finansines ataskaitas, buvo registruojami teisingai ir sudarytos finansinės ataskaitos atitinka Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo¹ 3 straipsnio 1 dalies nuostatas, kad Viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys turi būti sudarytas taip, kad tikrai ir teisingai parodytų viešojo sektoriaus subjekto turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turtą, pinigų srautus. Įstaiga tuo pažeidė Buhalterinės apskaitos įstatymo² 16 straipsnio 1 dalies nuostatas, kurios numato, kad ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys registruojami apskaitos registruose bei Finansų ministro įsakymo³ 4 punktą, kuris nurodo, kad už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas ir 18.2. punktą, kuris nurodo, kad buhalteris teikia buhalterinės apskaitos informaciją ir rengia ataskaitas, pagal pareikalavimą – apskaitos dokumentus ir registrus biudžetinės įstaigos vadovui, auditoriams, asignavimų valdytojams, mokesčių administratoriams, valstybės ir savivaldybių institucijoms.

Pastaba. Audito metu Lazdijų rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 7 d. sprendimu Nr. 5TS-613 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos likvidavimo“ buvo likviduota.

- Viešojo sektoriaus subjektai tvarkydami apskaitą ir sudarydami finansinių ataskaitų rinkinį turi vadovautis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau VSAFAS) ir įstaigos vadovo parinkta apskaitos politika, siekiant, kad finansinės ataskaitos atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Peržiūrėjus apskaitos politikoje pateiktus galimų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo buhalterinėje apskaitoje detalius nurodymus, reikalingus tvarkant buhalterinę apskaitą pagal kaupimo principą, nustatėme, kad gimnazijos, mokyklos ir mokyklos-darželiai užbalansinėje sąskaitoje kiekinė ir vertinė išraiška tvarko knygų, vadovėlių ir kitų leidinių apskaitą, nors savo apskaitos politikoje nenusimatė, kokiose sąskaitose – balansinėse ar nebalansinėse - bus tvarkoma atiduoto naudoti ūkinio inventoriaus (knygų, vadovėlių, kitų leidinių) apskaita.

Mūsų nuomone, 12- amė VSAFAS nustatyta, kad bibliotekų fondai apskaitoje gali būti registruojami kiekvieną viešojo sektoriaus subjekto kaupiamą ir tvarkomą dokumentų fondą suskirstant į smulkesnius vienetus, kuriuose gali būti sukomplektuoti dokumentai

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais) 3 str. 1 dl.

² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais) 16 str. 1 dl.,

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. m1K-170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (žin., 2005, nr. 67-2431) 4 ir 18.2 p.

pagal įsigijimo metus ir pagal dokumentų pobūdį. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Bibliotekų fondų vienetai perėjimo prie VSAFAS dieną registruojami tokio sukomplektavimo, kokio buvo iki perėjimo prie VSAFAS dienos.

Vadovaujantis 12-ojo VSAFAS 14 punktu viešojo sektoriaus subjektas gali registruoti apskaitoje kaip atskirus turto vienetus kiekvieną vadovėlį ar kitą knygą, jeigu įstaiga taip numatė savo apskaitos politikoje. Knyga, kurios vertė mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vieneto vertę, nustatytą Vyriausybės, apskaitoje registruojama pagal 8-ąjį VSAFAS „Atsargos“ trumpalaikio turto 202 sąskaitoje „Ūkinis inventorių“. 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ 38 punktas nustato, kad atiduoto naudoti ūkinio inventoriaus kiekinė ir (arba) vertinė apskaita kontrolės tikslais tvarkoma balansinėse arba nebalansinėse sąskaitose. Vadovaujantis šio standarto minėtojo punkto nuostata, viešojo sektoriaus subjektas turi numatyti savo apskaitos politikoje, kokiose sąskaitose – balansinėje ar nebalansinėse - bus tvarkoma atiduoto naudoti ūkinio inventoriaus (knygų, vadovėlių, grožinės literatūros) apskaita. Mūsų nuomone, visose švietimo įstaigose turėtų būti vadovujamasi vieninga nuostata dėl šios apskaitos vedimo.

- Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 33 straipsnio⁴ ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu patvirtinto 23-ojo VSAFAS⁵ 22 punktas numato, kad Viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkiniai skelbiami jo interneto svetainėje, tarpinių ir metinių ataskaitų rinkiniai skelbiami ne vėliau kaip per 10 dienų nuo ataskaitų pateikimo Finansų ministerijai. Iki 2013-06-01 interneto svetainėse nebuvo patalpinta Veisiejų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“, Seirijų lopšelio-darželio „Žibutė“, Būdviečio mokyklos, Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės mokyklos, Krosnos mokyklos, Kučiūnų mokyklos, Stebulių mokyklos, Aštriosios Kirsnos mokyklos, Seirijų Antano Žmuidzinaičiaus gimnazijos, Šeštokų mokyklos, Šventėžerio mokyklos, Veisiejų gimnazijos, Lazdijų meno mokyklos, Lazdijų sporto centro, Pedagoginės psichologinės tarnybos, Lazdijų krašto muziejaus, Lazdijų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos bei Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ informacija apie 2011 ir 2012 metų metinius ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius. Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazija ir Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras nepateikė tik informacijos apie 2012 metų tarpinių ataskaitų rinkinius.

Kaip teigiamus finansinio audito rezultatus, skatinant finansų valdymo pažangą, galima pažymėti tai, kad iki 2013 metų pabaigos nemaža dalis rekomendacijų jau buvo įgyvendintos. Dauguma audituotų subjektų vadovų ir buhalterių geranoriškai ir operatyviai reagavo į kontrolės ir audito tarnybos audito metu pareikštas pastabas, ištaisė nustatytus neatitikimus, tobulino vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, todėl jų pateikti biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais buvo parengti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, parodo tikrą ir teisingą įstaigos finansinę būklę, jiems neturėjome reikšmingų pastabų ir galėjome pareikšti besąlyginę nuomonę. Įstaigoms buvo pateiktos 33 rekomendacijos, iš kurių 99 proc. įgyvendintos.

III. BENDRADARBIAVIMAS

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus įstatymo (Žin., 2007, Nr. 77-3046; 2010, Nr. 67-3341) 33 straipsnis.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 11 d. įsakymu Nr.1K-213 patvirtintą 23 VSAFAS standartą „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“ 22 p.

Manome, kad turime sukaupti pakankami žinių ir patirties, kuria galime dalintis su kitomis institucijomis, stebėti jų veiklos rezultatus ir pasikeitimus, teikti pasiūlymus dėl bendrų veiklos rezultatų tobulinimo.

3.1. Bendradarbiavimas su Valstybės kontrole

Praėjusiais metais daug dėmesio skyrėme bendradarbiavimui su mūsų strateginiais partneriais – Valstybės kontrole. Pasirašėme bendradarbiavimo susitarimą su Valstybės kontrole, kuriuo abipusiai įsipareigojome teikti tarpusavio pagalbą, keistis informacija, derinti audito strategijas, kad atliekant 2013 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio auditą būtų užtikrinta reikiama audito kokybė.

Tiek valstybės kontrolė, tiek savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos atlikdamos išorės auditą, vadovaujasi tais pačiais Valstybinio audito reikalavimais ir metodikomis. Keitimasis patirtimi – svarbiausia bendradarbiavimo kryptis, todėl ir 2013 metais vykusiuose renginiuose dalijomės sukauptomis žiniomis ir audito teorijos patirtimi.

2013 metų pradžioje Savivaldybių kontrolierių konferencijoje Valstybės kontrolė pristatė savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų atliktų auditų 2012 metų išorės peržiūros apibendrinimo ataskaitą.

3.2. Bendradarbiavimas su Savivaldybių kontrolierių asociacija

Kontrolės ir audito tarnyba Savivaldybių kontrolierių asociacijos veikloje dalyvauja nuo jos susikūrimo, t. y. nuo 1998 metų. Veikla šioje asociacijoje – tai visų pirma bendradarbiavimas su kitų savivaldybių kontrolės ir audito tarnybomis: pasidaliname patirtimi, aptariame dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, kitus aktualius klausimus.

Tobulinant viešojo sektoriaus audito kokybę, toliau buvo vystomas bendradarbiavimas ne tik su Valstybės kontrole, bet ir su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos auditorių rūmais ir Vidaus auditorių asociacija. Šį bendradarbiavimą įtvirtino 2010 m. gruodžio 30 d. pasirašytas tarpusavio susitarimas, kuriame numatyti konkretūs bendradarbiavimo uždaviniai.

Savivaldybių kontrolierių asociacija jau aštuonerius metus yra Europos regioninių išorinio finansų audito institucijų organizacijos – EURORAI narė. Europos regionų audito institucijos kiekvienoje šalyje vykdo panašią misiją, kaip ir mūsų šalies kontrolės ir audito tarnybos, todėl bendradarbiavimas su kitų šalių, kitų savivaldybių, Valstybės kontrolės auditoriais yra ne tik vienas iš būdų įvertinti save kitų auditorių atžvilgiu, bet ir gilinti audito atlikimo, veiklos organizavimo ir vykdymo patirtį.

3.3. Bendradarbiavimas su kitais viešojo sektoriaus subjektais

Kontrolės ir audito tarnybą, asignavimų valdytojus, savivaldybės administracijos vadovybę, kitus valstybės tarnautojus sieja bendras tikslas – kad savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas būtų naudojami pačiu efektyviausiu būdu, o mokesčių mokėtojams ir kitiems rajono gyventojams duotų kuo didesnę naudą, todėl nuolat bendraujame įvairiais išskylančiais klausimais. Kontrolės ir audito tarnyba yra ne tik vertinanti institucija. Naudodamiesi tuo, kad mūsų atliekami auditai yra ir asignavimų bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais gerosios patirties (taip pat ir informacijos apie sisteminės klaidas) šaltinis, mes stengėmės ne tik įvardinti audituojamųjų daromas klaidas, bet ir paskleisti gerąją praktiką. Kitaip tariant, siekiame būti audituojamoms įstaigoms patikimais patarėjais ir gerosios

patirties skleidėjais. Manome, kad audituotuose subjektuose nustatyta geroji praktika galėtų būti taikoma ir kituose subjektuose, atsižvelgiant į jų veiklos specifiką.

Seminarų ir mokymų metu įsigytomis žiniomis pasidalijame su rajono biudžetinių įstaigų vadovais, buhalteriais juo konsultuodami, padėdami išspręsti iškylančias problemas.

IV. ĮSTAIGOS REIKALŲ TVARKYMAS

Kaip ir kasmet, 2013 metais parengėme kontrolės ir audito veiklos atskaitą už 2012 metus ir pateikėme savivaldybės tarybai. Parengėme kontrolės ir audito tarnybos 2014 metų veiklos planą ir pateikėme Kontrolės komitetui svarstyti. Kontrolės komitetui pritarus, planas buvo patvirtintas ir pateiktas Valstybės kontrolei.

Įstaigoje nuolat atliekamos gaunamų ir siunčiamų dokumentų valdymo procedūros, vykdomas vidaus administravimas. Parengta ir pateikta savivaldybės merui kontrolieriaus tarnybinės veiklos vertinimo ataskaita už 2013 metus, valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimo išvada.

V. AUDITO KOKYBĖS POLITIKA

Tarnyba savo veiklos prioritetu, kaip ir anksčiau laikė atliekamo audito kokybę, kurią buvo stengiamasi gerinti dviem kryptimis – nuolat analizuojant ir ieškant galimybių efektyvinti audito procesus ir tobulinant savo kompetenciją, dalyvaujant įvairiuose seminaruose ir savarankiškai studijuojant teisės aktus.

Ataskaitiniu laikotarpiu tarnybos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui buvo skirta 80 akademinų valandų, panaudota 1,0 tūkst. Lt arba 0,9 proc. nuo tarnybai skirtų asignavimų darbo užmokesčiui. Savivaldybės kontrolieriaus įsakymu patvirtintos tarnybos darbuotojų mokymosi ir profesinio tobulinimosi pagrindinės kryptys.

Siekiant pateikti patikimas ir tinkamas audito išvadas, ypatingai svarbu auditą atlikti pagal standartuose nustatytas procedūras, todėl svarbiausios temos kvalifikacijos tobulinime buvo šios: „Viešojo sektoriaus subjektų metinių finansinių ataskaitų rinkinio rengimas, savivaldybės išdo apskaitos tvarkymas pagal VSAFAS“, „Finansinio ir teisėtumo audito metodikos aktualijos ir Veiklos audito metodikos aktualijos“, „Finansinių ataskaitų, sudarytų pagal VSAFAS, auditas“, „Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės audito planavimas“.

VI. TARNYBOS VEIKLOS VEIKSMINGUMAS

Tarnybos veiklos veiksmingumas matuojamas atlikto darbo apimtimi ir rezultatų teigiamu poveikiu. Tarnybos veiklos vertinimo kriterijai yra nustatyti 2013 metų veiklos plane. Pasiiekti veiklos rezultatai pateikti ankstesniuose šios ataskaitos skyriuose. Tarnybos veiklos veiksmingumą atspindi audituojamų duomenų apimčių kitimas, atlikus auditą ir kitas užduotis pasiekti nustatyti tikslai ir audituotų asignavimų valdytojų ir viešųjų juridinių asmenų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Audito veiksmingumas pasireiškia ir tuo, kad apie audito metu nustatytas klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir ataskaitose išvengia esminių iškraipymų.

Audito metu nustatytų ir nurodytų trūkumų ištaisymas sudaro sąlygas išvengti jų pasikartojimo ateityje, skatina audituojamo subjekto darbuotojų teigiamą požiūrį į audito darbą ir kontrolės priemonių, stiprinančių audituojamo subjekto finansų valdymą, tikslingą turto naudojimą, teisingų ir vartotojo poreikius atitinkančių ataskaitų parengimą, diegimą.

Tarnybos audito veikos rezultatai matuojami ir teiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gautais duomenimis (kaip minėta, įgyvendinti 99% rekomendacijų). Tarnybos pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas buvo stebimas ir vertinamas atliekant audito planavimą ir kitas užduotis.

VII. PRIORITETAU ATEINANTIEMS METAMS

Teikdami šią ataskaitą, skaičiuojame ne tik darbus, kuriuos padarėme siekdami, kad savivaldybės finansai ir turtas būtų valdomi ir naudojami geriau, bet ir matome ką turime nuveikti artimiausiu metu.

Pagrindiniu uždaviniu išlieka – skatinti pažangą, teikti pagalbą ir vertinti apskaitos organizavimą, tvarkymą, ataskaitų rinkinių sudarymą.

Auditų rezultatai rodo, kad naujovės sunkiai skinasi kelią. Informacinių sistemų įsisavinimas tampa neatsiejama viešojo sektoriaus subjektų veiklos dalimi visose veiklos srityse. Mums tai būtų patikima klaidų riziką mažinanti ir apskaitos patikimumą gerinanti priemonė. Sieksime, kad tai suvoktų ir mūsų audituojami subjektai.

Atlikdami finansinius auditus, stengsimės, kiek leis labai riboti žmogiškųjų išteklių resursai, neapsiriboti apskaitos ir ataskaitų patikrinimu, bet daug dėmesio skirsime lėšų ir turto valdymo, naudojimo teisėtumui, viešųjų pirkimų skaidrumui.

Audito temas ir subjektus atsirinksime stebėdami asignavimų valdytojų vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą, vertindami rizikas. Tai apima nuolatinį asignavimų ir turto valdytojų veiklos stebėjimą, sistemingą duomenų rinkimą, kaupimą ir apibendrinimą, kurie atskleidžia pagrindines problemas. Audito temas pasirinksime savarankiškai. Tai užtikrina darbo kokybę ir objektyvumą.

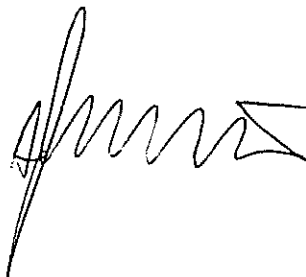
Toliau rūpinsimės atliekamo audito kokybe, kurią gali užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos, daug žinių turintys specialistai. Kelsime kvalifikaciją, tobulinsime audito atlikimo metodus. Sieksime būti ne tik vertintojais, bet ir aktyviais patarėjais ir pagalbininkais, skatinančiais viešojo sektoriaus pažangą, stiprinsime bendradarbiavimą su savivaldybės tarybos Kontrolės komitetu, komunikavimą su audituojamais subjektais, savivaldybės administracija ir prevencinį audito poveikį.

Tikime, kad mums pavyko su audituojamais subjektais sukurti ilgalaikius, abipusiu suinteresuotumu ir pasitikėjimu pagrįstus santykius.

Norėtume padėkoti savivaldybės ir audituotų subjektų vadovams, tarybos nariams, kad buvo užtikrinamas tarnybos veiklos įstatyminis principas – nepriklausomumas, nes nebuvo daroma įtaka jokiems audito procesams ar priimamiems sprendimams ir tarnyba savo darbą galėjo organizuoti visiškai savarankiškai.

Dėkojame visų audituotų subjektų vadovams ir darbuotojams už supratimą ir pastangas siekiant bendro tikslo.

Savivaldybės kontrolierius

Arūnas Markūnas